

XVII. — OVER *MALLEUS VULGARIS* OP AMELAND GEVONDEN
EN EENIGE OPMERKINGEN OVER DE SCHELLENFAUNA ALDAAR.
DOOR A. B. VAN DEINSE, ROTTERDAM.

Den laatsten Maart van het jaar 1918 vond ik op het Noordzeestrand van Ameland, even ten noorden van Nes, één mooie gave klep van *Malleus vulgaris*, de hamerschelp. Deze vondst is voor onze kust uiterst merkwaardig; ik heb de schelp ten geschenke gegeven aan 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden, alwaar het voorwerp thans bewaard wordt. Nederland was als vindplaats voor deze soort niet bekend, waarom ik deze *Malleus* aan het Museum afgestaan heb. Het is een flink exemplaar, 14 bij 14 c.m. groot, loodrecht op elkaar gemeten. De kleur is zwart-violet. Het paarlmoer heeft den typischen glans en maakt een verschen indruk. De beide uitsteeksels van de slotlijn zijn ongeschonden, 5 c.m. en 3 c.m. lang. De schaal is sterk gedraaid en bladerig, vooral aan de uiteinden. Voor zoover mij bekend is, komen de thans levende *Malleus*-soorten in de Chineesche, Indische en Australische zeeën voor. Het is bekend dat door de scheepvaart schelpdieren worden verspreid. Ik herinner b.v. aan *Petricola pholadiformis*, uit Noord-Amerika hier aangebracht via Engeland en nu langs onze geheele kust voorkomend. Zoo iets zou ook mogelijk kunnen zijn met onze *Malleus*, maar daartegenover staat het bezwaar dat in deze oorlogsjaren de verbinding met de tropische zeeën niet meer bestaat. Dat reeds eenige jaren geleden, toen die verbinding nog wel bestond, deze zonderlinge schelp in onze streken zou zijn gebracht, lijkt mij onwaarschijnlijk, aangezien de gevonden helft volkomen gaaf is, niet gerold en er zoo versch uitziet. Van weeke deelen werd helaas geen spoor gevonden. Dat aan het strand spelende kinderen de schelp zouden hebben verloren, kan ik mij ook niet voorstellen. Dat zou eerder met een *Cypraea* het geval kunnen zijn; *Malleus* is daarvoor veel te zeldzaam. Winkels, die tropische schelpen verkoopen, zooals Scheveningen bezit, bestaan op Ameland niet en schelpenverzamelaars komen er evenmin voor. Belangrijk komt mij de volgende mededeeling voor van een Hagenaar, die om redenen van gezondheid reeds twee jaar op Ameland verblijf houdt. Deze Heer, een leek, vertelde mij, dat hij *Malleus* ook wel gevonden had op het Amelandsche strand. Dat zou dus een welkome bevestiging van mijn vondst kunnen zijn. Gezien den zeer merkwaardigen hamervorm, kan niemand, ook een leek niet, zich met deze schelp vergissen en hem verwisselen met een andere soort. Het lijkt mij van belang dit feit vast te leggen, in afwachting van een eventueele nieuwe vondst.

De schelpenfauna van Ameland is in verschillende opzichten anders dan die op de kust van Noord- en Zuid-Holland. Schelpen toch, die op laatstgenoemde kusten niet of zeer zelden voorkomen, zijn op Ameland algemeen of worden vrij geregeld aangetroffen. Ook is het mij opgevallen, dat het omgekeerde voorkomt, zoodat werkelijk in vele gevallen de indruk, dien een verzamelaar krijgt op Ameland, juist tegengesteld is aan dien, welken men opdoet op het vasteland. In „De Levende Natuur”, Afl. 11, Jaargang XX, 1 October 1915, heeft Dr. W. G. N. van der Sleen een lijst gegeven van de aan onze kust voorkomende *Mollusca*. Op bl. 209 noemt van der Sleen, *Turritella communis* Lam.; als vindplaats geeft hij terecht Ameland in de eerste plaats op. In April '16 en Maart '18 heb ik eenige malen *Turritella* op Ameland gevonden. De punt van den horen is meestal afgebroken. Als vindplaats kan ik ook Domburg nog noemen, Mei '16. Op het vaste land is *Turritella* zeer zeldzaam. Van der Sleen noemt Zandvoort en Hoek van Holland op. Eveneens op bl. 209 wordt genoemd *Neptunea antiqua*. Deze zeldzame soort komt op Ameland geregeld voor en werd door mij gevonden in April '16 en Maart '18. *Ostrea edulis* (bl. 211 van der Sleen) komt in zeer groote exemplaren op Ameland voor en dikwijls zijn 3, 4 of meer groote individuen tezamen gegroeid. Dergelijke samengroeiingen zijn mij ook bekend van de Doggersbank.

Cyprina islandica (bl. 211 van der Sleen), zeer zeldzaam op de kust van Noord- en Zuid-Holland, komt op Ameland geregeld voor. Meestal enkele schalen. In Maart '18 vond ik daar een geschonden doos. In April '16 vond ik deze soort ook herhaaldelijk. Dan in Mei '16 nog te Domburg. *Macra stultorum* (bl. 211 van der Sleen) komt algemeen en in zeer groote exemplaren op Ameland voor. Merkwaardig veel komt op Ameland voor *Lutraria elliptica* (bl. 212 van der Sleen). Een doos ervan vond ik niet, maar wel, bijna steeds gave helften, bij tientallen. *Cardium echinatum*, op het vaste land zeldzaam, maar geregeld voorkomend, (bl. 212 van der Sleen) is op Ameland zeer gewoon. In '16 en '18 vond ik er talrijke exemplaren van. Precies hetzelfde geldt voor *Cardium norvegicum*. *Solen ensis* en *Solen ensis* var. *minor*, op het vasteland algemeen, vond ik op Ameland maar heel weinig. *Solen siliqua* (bl. 212 van der Sleen) is op Ameland de gewoonste schelp, die steeds in prachtig gave doozen bij massa te vinden is. Op het vaste land is deze soort zeldzaam. *Solen vagina*, zeldzaam in Noord- en Zuid-Holland, is op Ameland vrij gewoon, en meest prachtig gaaf. Intusschen nooit doozen, in scherpe tegenstelling met *Solen siliqua*. De rugschilden van *Sepia* noemt van der Sleen, bl. 206, op de Hollandsche kust minder algemeen. Op Ameland komen ze daar-entegen veel voor.
